Sørlandshus

Estetisk veileder – i sørlandsk byggeskikk

Innhold

Enkel Stedsanalyse

Formingsveileder for Sørlandsstil med utgangspunkt i Homborsund/Grimstad
– Byggestil/epokereferanse
– Volumer/proposjoner
– Plassering
– Gatestruktur
– Klyngestruktur

Eksempler (Litt forskjellige hus- og bygningstyper)
– Boliger og fritidsboliger
– Uthus
– Garasjer, sjøboder, utestuer og andre mindre bygningstyper
– Større forretnings-/næringsbygg
– Tilbygg

Konstruksjonselementer
– Grunnmur
– Kledning
– Vinduer og dører
– Takrenner og beslag
– Dekker
– Murer
– Rekkverk/gjerder
– Inngangsparti
– Tak
– Gesims gavel
– Gesims langvegg

Andre Elementer
– Utelamper
– Tekniske installasjoner
– Fargepalett, historiske farger

Annet
– Skilting
– Beplantning/landskap

Enkel stedsanalyse av Homborsund

Homborsund er et attraktivt mål for reiseliv og fritidsbruk. Mye på grunn av velholdt bebyggelse og velpleide kulturlandskap. Langs Homborsundveien har man noe gammel bebyggelse, men i all hovedsak er det mye «nyere» bebyggelse fra 50 åra frem mot 2000 tallet. Det oppleves likevel som velholdt og tildels tradisjonelt for mange. Fra sjøsiden er det tradisjonelle preget mye sterkere.

Parti mellom Kistevig og Stoveodden i Homborsund. Tradisjonell bebyggelse langs sjøen både eldre og nyere bygg.

Homborsund har et svært stedstypisk gjenkjennelig særpreg, spesielt langs Homborsundveien med åpne eiendommer, der plenene gjerne går helt ut til asfalten. I stedet for høye hekker helt ut mot veien som gjør at man i noen byggefelt nesten bare ser murer/hekker i stedet for hus har man i Homborsund området gjerne heller noen mindre avskjermede private soner. Hovedårsaken til dette preget er store tomter som det er tradisjon for å bevare velholdte. På nye prosjekt blir det små tomter og høy tetthet, slik at dette kan ikke overføres direkte. Elementer av det er likevel et ønske å kjenne igjen.

Åpne eiendommer med plen helt ut mot veien. Bildet er tatt ved melkebakken ved Jortveit.

Med en gjennomtenkt terrengbearbeiding og god utforming kan ny bebyggelse framtre som harmoniske elementer i landskapet.

Ny utbygging blir ofte vellykket om man kan få en variert, men helhetlig byggestil i hele området, selv om det bygges individuelt på egen tomt. Målet er at selv om dette er nytt og planlagt, skal man gjennom en harmonisk variasjon likevel få en følelse av at det er *selvgrodd*.

«Downtown Homborsund» sett fra Brattåsen. (Dagens nærbutikk til venstre)

Eide har en svært hyggelig lokal tradisjon med blomstertog fra Brygga til skolen i forbindelse med avslutning av skoleåret. Men akkurat fra denne vinkelen får man faktisk ikke så mye følelse av Sørland. Vegetasjonen har tatt litt mye over her.

Formingsveileder for Sørlandsstil med utgangspunkt i Homborsund/Grimstad

Målsetning har vært å utarbeide en veileder som er helt konkret på hva sørlandsk byggeskikk innebærer. Veilederen kan være et verktøy for plan og byggesaksbehandler. En hjelp for utførende tømrer og for en arkitekt som skal utforme et bygg med krav til sørlandsstil. I forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplaner i områder med tradisjonell bebyggelse eller i nye områder der man ønsker sørlandshus vil veilederen kunne implementeres i planarbeidet. Det kan settes krav til estetikk i reguleringsbestemmelsene og at denne legges til grunn i den utstrekningen det er relevant. Vi håper også veilederen kan være til inspirasjon og nytte for eiere og forvaltere av sørlandshus

Veilederen er åpen og fritt tilgjengelig for både private og myndigheters bruk.

Dersom noen har synspunkter, forslag eller meninger om veilederen oppfordres det til at det tas kontakt direkte med undertegnede. Det er helt sikkert mer som kan ivaretas og forbedres.

Denne formingsveilederen beskriver noen av de særegne detaljene og formuttrykkene som vi finner igjen på mange av Sørlandets karakteristiske hus og bygg.

Nye måter å bo på, endrede behov, økt komfort og standard, offentlige og tekniske krav og nye materialer gjør at byggverk får endret utforming og bruk. Det er dessverre ikke mulig å bygge som før. Men man kan likevel være bevisst på noen grep.

Det finnes svært mange gamle, flotte hus og hytter langs kysten av Sørlandet. De er bygget i en tid med andre krav. Det var som regel lavere etasjehøyder. Alle konstruksjoner som etasjeskiller, tak og vegger var tynnere. Det er dessverre sjelden mulig å bygge slik i dag. Eksemplene som er brukt er derfor i all hovedsak av nyere dato, tilpasset dagens byggeregler.

Byggestil/epokereferanse

Følgende historiske stiler legges til grunn: Barokk/Rokokko, Klassisisme, Empire.

Sveitserstil finnes på Sørlandet, men er ikke sørlandsstil og skal ikke brukes under begrepet sørlandsstil. Det er mer presist å angi sveitserstil.

På næringsareal spesielt, men også som del elementer på boliger tillates mer moderniserte varianter. Eksempelvis større vindusparti, eller uthevede vindusfelt.

Sammensetning av tradisjonell arkitektur og større vinduer med skrå overside. Merk variasjoner i høyde på grunnmur, tak og vegger.

Skifertak er ikke typisk for Sørlandet. Likevel har man her med rene linjer og detaljer klart å skape et pent proporsjonert bygg som passer i områder med tradisjonell arkitektur.

Volumer/proposjoner

Hovedkroppen på boliger var tradisjonelt i bredde mellom 7,2 og 8,2 meter. Årsaken til dette var rett og slett at dette var to stokkelengder. I midten var det bærevegg.

Ene-til firemannsboliger boliger bygges fortrinnsvis i intervallet 1,5 til 2,5 etg. Det innebærer at de fleste kan bygges innenfor plan og bygningslovens makshøyde på 9 meter til gjennomsnittlig planert terreng.

Mest vanlig takvinkel er 36 til 39 grader for hovedtak. Kvister kan ha noe lavere takvinkel enn hovedtaket. Fra gammelt av var en kvist bærende på to av bukkene. Derfor var bredden på kvisten noe over 1/3 del av bygget.

Større to – to og en halv etasjes boliger kalles typisk «skipperhus» Mens et lite hus i en etasje med et lite loft gjerne bare kalles en «stue» eller «fiskerhjem»

Leilighetsbygg kan bygges i sørlandsstil i større etasjer og volumer. Men det avhenger i en viss grad av omkringliggende landskap/bebyggelse. Normalt aksepteres noe større avvik fra tradisjonell byggestil når byggene blir større.

Tremannsbolig tilpasset i skipperhus stil

Små mellombygg, tilbygg, inngangsparti etc er positive element som skaper variasjon.

Store, høye bygg kan med fordel deles opp i mindre bygningskropper for ikke å få for store takflater.

I Kristiansand dyrepark har man tolket sørlandsstilen ved å bryte opp høye bygg i mindre kropper med gavel ut mot gada og noe vekselvis langvegg.

Større kombinerte næring og boligbygg i Grimstad sentrum. De har en gjenkjennelig sørlandsstil sammen med noe større vindusflater mot sjøen

Fra Båly brygge ved Lindesnes. Større bygg som innehar flere estetiske kvaliteter og referanser til Sørlandsstil.

For å oppnå følelsen av selvgroddhet bør man tilstrebe at det er en viss variasjon i mønehøyder. Gjerne også en variasjon i grunnmurshøyder.

Tjuttaviga

Selv om bygningene i Tjuttaviga i dyreparken ligger på samme nivå på brygga har man lykkes med å få et lite inntrykk av selvgroddhet med varierende takform, vinkel og høyder.

Selv om Tjuttaviga ikke er «ekte» bebyggelse anses det relevant ettersom noen har ønsket å tolke sørlandsstil her.

Tradisjonell «selvgrodd» bebyggelse i Høvåg.

Selv om det er gjentagende og ganske like bygninger har man her lykkes godt med å få et visst «selvgrodd» og tradisjonelt preg.

Plassering

Tradisjonelt var mange av husene plassert litt ned mellom topper for å ligge noe skjermet mot vær og vind. Langs kysten var likevel tilgang til sjøen viktig for det var den tids ferdselsvei og her transport av varer, fangst og det meste skjedde. Mulighetene for å tilpasse tomten er større i dag enn den var før. Dersom tomten tilpasses på en slik måte at man «nuller ut» terreng ved for eksempel å sprenge av en topp kan det totalt sett gi en bedre plassering. Hensyn til snøforhold, utsikt og sol kan vektlegges annerledes nå enn den gjorde før.

Fritidsbolig tegnet av Bjørn Barextein. Bygget i tradisjonell stil av Kjell Gilje AS

Fritidsbolig tegnet av Bjørn Barextein. Bygget i tradisjonell stil av Kjell Gilje AS

Bygget er plassert ned mellom noen høyder i terrenget. Samtidig bygget litt opp for å tilpasse seg topografien. Som man ser så ligger det bebyggelse bak, så sett fra sjøen ble dette en penere fasade når det kom. Selv om bygget er meget tradisjonelt har man bundet dem sammen med et mellombygg med både store glassflater og takterrasse.

Gatestruktur

Skal man få en intim gatestruktur kan gjerne veggliv ligge nært på gaten. Det vil kreve byggegrenser nærmere enn man normalt tillater i veinormal.

Fra Uthavnen Brekkestø på Justøy. Hus plassert i gatestruktur som ender på brygga. Små hager innrammet med stakitt.

På Lindesnes har man etablert mindre hus tett i tett i en gatestruktur. Bygningene har en litt moderne vri på tradisjonell arkitektur. Som for eksempel inndelingen av sprosser på vindusrammene og noen litt større vindusfelt. Legg gjerne også merke til at bortleding av overvann skjer med små renner av brostein. Sørlandsrekkverk brukes i stedet for autovern. Bygg kan plasseres tett etterhverandre i et gatemiljø, men det fordrer gjennomtenkt prosjektering mhp brannsmitte der man ser hvert bygg i sammenheng med nabohus.

Klyngestruktur

Midt i bildet fra sjøen og oppover ligger flere nyere boliger som er godt tilpasset det eksisterende bygningsmiljøet på Biodden i Grimstad.

Litt forskjellige hus og bygningstyper

Boliger og fritidsboliger

Eksempel på nytt skipperhus i tradisjonell sørlandsstil, der fortsatt proporsjoner er gode tross nye byggeforskrifter. (I bakgrunnen et annet med halvvalm)

Tradisjonelt skipperhus i Barokk stil. Kundetilpasset med noe mer belistning enn vanlig.

Eksempel på nytolkning av ei «stue» Mange hus på Sørlandet var små ett etasjes hus med et lite loft.

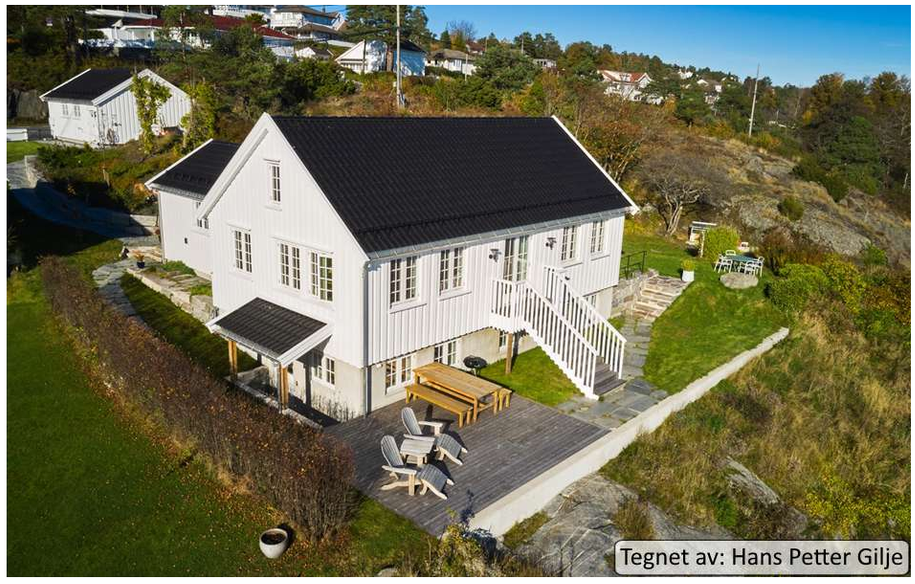

Nytolkning av «fiskerhjem»

Legg merke til at kjellervinduer er plassert helt opp under kledning. Kjellerinngang på det laveste i terrenget. Tak er trukket helt ned over vinduene slik at de rette proporsjoner ivaretas. Grunnet tykkere konstruksjoner og høyere etasjehøyder «vokser» nybygg mye i høyden i forhold til gamle bygg. Her er mange grep gjort gjennomtenkt for å dempe dette. Legg også med garasje i bakgrunnen.

Uthus

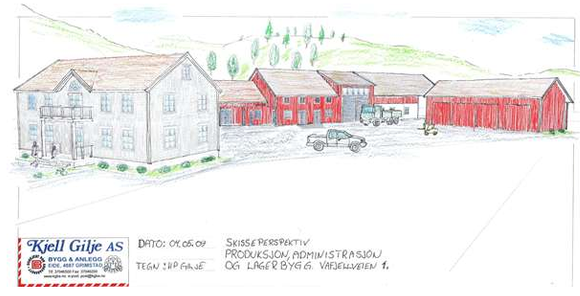

Kontorbygg og produksjonshall utformet i tradisjonell stil.

Legg merke til «lufteluker» over vinduene på hallen. Vinduene nede på kontorbygget er laget med litt tykkere øverste spross (Senempire) mens vinduene over er ordniær to rams med tre ruter. Øverste loftsvindu gjerne litt mindre. Øverst i gavel på Inngangsparti har vi kostet på et ovalt spesialvindu. Det er brukt 6 toms tykke søyler.

Nytt uthus der «fjøsdelen» er tømret.

Noen uthus kunne ofte ha litt mer takutstikk enn hva som var på innhuset.

Uthus der man har lagt vekt på en nedtonet utforming.

Legg merke til eldre enkeltkrum takstein, Et lite inntrukket inngangsparti for variasjonen sin del. Fargebruk på blant annet takrenne og dører går i ett med vegg.

Mur i bue frem til låvebro. Sørlandsrekkverk på toppen av muren gir et vellykket resultat.

Garasjer, sjøboder, utestuer og andre mindre bygningstyper

«Klubbhus» til tennisbane.

Her er det et lite «skut» i gavlen for å brekke opp bygget litt i flere deler.

Utestue

Generelt tradisjonelt utseende, men likevel store foldedører og vinduer for lys og utsikt siden det er en utestue.

Her kan du se de fleste sjøbodene som er bygget i Grimstad.

Våningshus, pumpehus, brønnhus

Pass på at det ikke glipper ut av helheten. Om alle andre bygg i området er gitt en god utforming er det uheldig om det dukker opp et lite bygg som bryter det hele. Typisk er dette rimelige selvbyggerboder som settes opp i hagen etter at et fint hus er kommet opp. En trafo kan ødelegge et ellers godt bygningsmiljø.

Loggia. Overbygget uteplass. Kraftige søyler. Gamle takstein. Takrenner av kobber.

En liten bod/hageanneks

Naust.

Pumpehus

Strandhus (og fritidsbolig bak)

Større forretnings-/næringsbygg

Utleiehus på Skottevik camping.

Restaurant på Skottevik camping

Flere elementer, som eksempelvis vinduer er moderne, men det oppleves likevel blant folk flest at Lillesand har klart å bevare sin tradisjonelle sørlands arkitektur. Størrelser og høyder oppleves heller ikke fremmede for denne type forretningsbygg.

Forretningsbygg på «tomta» i Lillesand.

Forretningsbygg på «tomta» i Lillesand.

Forretningsbygg på «tomta» i Lillesand.

Fiskebrygga i Kristiansand er et nytt område, litt i samme stil som i Lillesand, som tross nye, store bygninger og mange fremmede detaljer, av de fleste likevel oppleves som sørlandsk. Bruken av takstein på gavelgesims og gesimskasser er eksempler på detaljer som kunne vært unngått. Den varierte fargebruken, treverk, variasjon, små utstikk er elementer som er positivt. Tross moderne vinduer oppleves det likevel av folk flest som sørlandsk.

Tilbygg

Opprinnelig lite hus til høyre. Nytt tilbygg og mellombygg til venstre. Slike «plater» i enden av gesimskasse bør unngås.

Tilbygg til fritidsbolig. (Den røde delen)

Tilbygg er plassert på baksiden – bort fra sjøen. Inneholder forskjellige vinkler og funksjoner som eksempelvis en mellomgang man kan gå gjennom og samtidig lagre ved luftig.

KONSTRUKSJONSELEMENTER

Grunnmur

Kan gjerne utformes i stein/betong. Men pussede grunnmurselementer aksepteres. Grunnmur bør ha en god høyde over bakken på minimum 0,3 meter til kledning. Gjerne mer. Bruk av underetasje eller kjeller anbefales – da man enklere oppnår en grunnmur i stedet for at kledningen står nesten på bakken. Et av de vanligste «feilgrep» som skiller dårlig kopiarkitektur er at boligen står nesten på bakken.

Bolig der grunnmur er utformet i naturstein og med en viss høyde. Trapp foran med sørlandsgjerde.

Kledning

Fortrinnsvis stående tømmermanns kledning, spesielt på hus i to etasjer, så lenge det er mulig å skjære bord i en lengde. Skjøt av kledning med horisontallist skal unngås. Fallende skjøter av enkeltbord kan gjøres.

Stående kledning er historisk mest vanlig i Grimstad og forholdsvis vanlig i områdene frem til Kristiansand. Kommer man lengre vest er liggende kledning langt mer utbredt. Kan ha liggende på noen 1-1,5 etg hus uthus-garasjer-boder skal ha stående «låvekledning» eller tømmermannskledning.

«Stående låvekledning»

Stående tømmermannskledning.

Vinduer og dører

2" vasshelle evt med frest rundt underkant. Over dører, over/under vindu. Hoveddør kan gjerne ha en noe kraftigere vasshelle over og evt. konsoller/klosser. Når stående kledning så danner kledningsbord stående belistning på siden av vinduene. Vinduene skal stå ute i vegg, ikke fores inn. I forbindelse med innføring av TEK10 og lavere varmetap på vinduer ble et tiltak å flytte vindu inn i vegg for å unngå utvendig dugg. Dette er en risiko man må være noe bevisst på at kan komme, men erfaringsmessig er det et lite problem.

Hovedregel Empire 2 rams utadslående vinduer med tre ruter i hver. Senempire kan ha litt tykkere øverste spross. (Nær sveitser) Barokk (6 ruter pr. ramme kan og brukes)

Små vinduer og vinduer høyt oppe, eller i grunnmur kan være smårutet som barokk selv om hovedstilen er empire.

I forbindelse mer næringsbygg ol kan større glassfasader/vindusfelt benyttes. Tradisjonelt var det vanskelig å produsere store glass. Generelt kan man si at jo mindre glassruter – jo eldre. Empire er nyere enn barokk og har større glassfelt. Balkongdører med store glassfelt var ikke vanlig før. Man hadde relativt smale tofløyede dører med kanskje et lite glass øverst. Utviklingen har gått i retning stadig større glassfelt, bredere dørblad og lavere brystning. I senere tid er skyvedører og spesielt foldedører gjort sitt inntog. Gjort på rett måte kan likevel bruken av større glassfelt i dører og vinduer i riktig kontekst speile utviklingen av teknologi og ønske om mer lys og mer utsikt.

Detaljrik tofløyet dør. Hvert dørblad ikke så bredt og glassflaten begrenset.

Overlys benyttes gjerne over inngangsdører. Den totale høyden kan bli noe høyere, mens døren noen ganger reduseres til to meter.

Bolig bygget av Kjell Gilje AS i Kristiansand.

Legg merke til overlys over dør. Natursteinsmurt grunnmur. Gamle takstein. Forholdsvis smal bygningskropp. For å få alle nødvendige fuksjoner og størrelser i en moderne bolig er det en mer moderne del bak.

På kvister og i gavel kan et spesialvindu som for eksempel «appelsinvindu», eller «edderkoppnettvindu» brukes for å gi bygget et særpreg.

Løse sprosserammer tillates ikke. Clipsspross er ok. Isokitt (el tilsvarende) er enda mer å foretrekke. Koblede vinduer er på bolig ikke så aktuelt grunnet vedlikehold og varmetap.

Ikke PVC vinduer med tykke rammer. Glassandelen bør være så høy som mulig.

Stående inndeling av glassfelt er viktig.

«pynteklosser» etc skal i liten eller ingen grad brukes.

Tradisjonelt var det vanlig med en lav kjellerdør som ligger helt opp i mot kledningen i etasjen over. Terreng rundt ligger gjerne høyere, mens kjellerinngangen ligger på et lavt punkt. Bildet viser også en fritidsbolig der man har lagt de ulike fløyene på forskjellig nivå. Det gir en fin variasjon og god tilpasning til terreng.

Eksempel på nytt takvindu i god tradisjonell estetisk utførelse:

Takrenner og beslag

Takrenner av zink eller alu natur. Evt alu eller kobber malt i samme farge som huset Lite synlige beslag under dører og lignende kan være plastbelagt blikk.

Det skal ikke brukes beslag på vasshelle eller dekkbord på vindski. Dette har tradisjonsmessig mest opprinnelse fra østlandsområder med lav luftfuktighet. På Sørlandskysten med høyere luftfuktighet blir det fukt mellom beslag og treverk slik at varigheten ikke øker ved bruk av beslag. Vedlikeholdsintervallene reduseres dog.

Dekker

Inngangstrapp i en stor steinhelle vil trekke opp estetisk referanse. Murt i naturstein er også bra. Dekker/gulv på grunn kan gjerne ha naturheller (fremfor skifer) alternativt brostein.

Dekke i røffe naturheller og murt trapp.

Terrasser/altaner kan ha tredekker. Stier i parkmessige områder kan gjerne belegges med naturheller. Belegningsstein og asfalt tillates også. Ikke like attraktivt, men av prishensyn tillates det. Stier i terreng dekkes med bark/kutterflis ettersom dette er behagelig å gå på.

Murer

Murer kan gjerne mures i naturstein. Enten som tørrmur eller støpt med betong bak. Stein skal være stablet liggende på hverandre med god variasjon. Ikke lagt ut horisontalt og så reist opp.

(Brygge)Mur med mye fargespill som glir inn i omgivelsene, variasjon i steinstørrelse, variasjon mellom horisontale og vertikale fuger.

Helstøpte betongmurer tillates også. Gjerne bordforskalt.

Murblokker/forskalingsblokker ol skal ikke brukes.

Større Murer kan gjerne dempes med klatreblomster slik som villvin eller Eføy

Trappetrinn kan lages i naturstein og legges diskret inn i naturen med omhyggelig tilpasning.

Rekkverk/gjerder

Smijern «sørlandsgjerde» positivt element langs veier- stier, i inngangsparti etc. Legg merke til overlys over dør og noe kraftigere belistning på hoveddør. Hoveddør har også en egen farge for å markere at dette er inngangen.

Rekkverk på balkonger fortrinnsvis sort smijern, stående tynne spiler

Stakittgjerde kan gjerne brukes i tilknytning til hager

Rekkverk på altan, veranda osv i enkel utførelse i 2X2 trespiler alternativt rektangulære bord.

Illustrasjon viser stakittgjerde rundt tomt og rekkverk med 2X2 spiler på altan. En enkel moderne tolkning.

Glassrekkverk skal ikke brukes, eller kun i helt begrunnede tilfeller. (Glassrekkverk blir gjerne skittent og gir fort refleksjoner – avstandsvirkning)

Balkongrekkverk i enkel utforming av stålspiler.

Inngangsparti

Inngangsparti kan gjerne fremheves litt ekstra med kraftigere belistning slik som her:

Overbygget inngangsparti. Noe mer forseggjort belistning. Rekkverk i enkel utførelse. Fargeanpassede takrenner. Markert inngangsdør med overlys.

Tak

30-40 grader på hovedtak. Skal utformes som saltak. Halvvalm kan også brukes i enkelte tilfeller.

Sekundærtak- mindre mellombygg, opplett, arker kan være flate eller i andre vinkler.

Enkeltkrum takstein foretrekkes.

Husets møneretning skal som hovedregel samsvare med husets lengderetning.

Gesims gavel:

To stk 7X1" Vindski ru skåren i hel lengde. Enden av vindski skal kuttes vinkelrett som på bilder. Gaveltakstein skal under ingen omstendighet brukes. Netto utstikk gavel maks 15 cm fra kledning til vindski.

15 cm takutstikk. Pannebord er dekket av vindskibord. Man har unngått en «plate» for å dekke pannebordet ved bevist utforming av denne detaljen.

Kan og være uten utstikk på gavel. Vindski rett på vegg.

Utstikk langvegg maks 15 cm nto fra kledning til utenpå pannebord

Sperrer må kuttes ned slik at pannebord blir så lite at det dekkes av vindski slik at det ikke oppstår kasser eller dekkbord uten annen funksjon.

Gesims langvegg

Avstand fra vindu 2. etg til gesims skal være maks 15 cm. Vinduer tett oppunder tak behøver ikke vasshelle over.

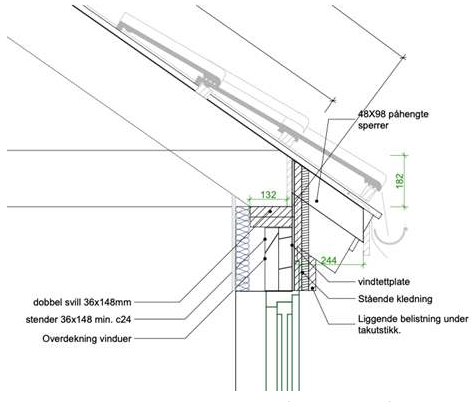

Eksempel over på detaljtegning på overgang tak-vegg for å oppnå at det ikke er for mye høyde over vindu som på bildet under.

Gesims som ikke er for høyt over vinduene i 2. etg. Ikke vassheller. Typisk preg for Sørlandet. Vinduene i 2. etg kan noen ganger være litt mindre, eller litt lavere enn 1. etg.

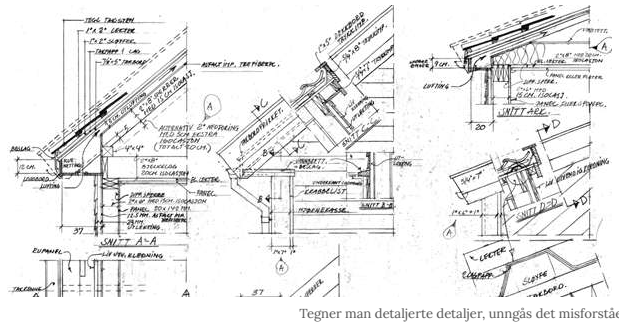

Tegner man detaljerte detaljer, unngås det misforståelser for hva som er planlagt bygget.

Andre elementer:

Veranda skal ikke stå på høye stolper ut i skråning. Må i så fall tildekkes, men fortrinnsvis skal mur brukes for å ta opp høydeforskjell.

Levegger. Lange, høye vegger uten vinduer bør unngås.

Utelamper

Tradisjonelt uttrykk. Gjerne ikke for små.

Hengende «fjøslykt»

Stående lampe

Stående utelampe på ny bolig

Tekniske installasjoner:

Tekniske installasjoner slik som varmepumper, ventilasjonsutkast, strømskap for hovedinntak skal så langt det lar seg gjøre bygges inne, unngås eller dekkes til. De bør som hovedsak plasseres slik at de ikke er plassert på eksponert fasade. Parabolantenner skal helst unngås, alternativt plasseres skjermet på bakken fremfor på fasade. (Bilde av parabolantenne på bakken)

Fargepalett, historiske farger

Før 1700 tallet var de fleste bygninger umalte. Etter dette begynte man å ta i bruk rød, oker, brun. Mot slutten av 1700 tallet kom grønt, og blått. Helt hvite hus ble ikke vanlig før på 1900 tallet. Mange steder kombineres hvitt som er dyrt på forsiden med rødt på baksiden. I Homborsund er dette videreført i veldig stor grad. Ca midt på 1900 tallet ble det mer vanlig å ha helt hvite hus.

Boliger med hvit forside og rød bakside. Legg ellers merke til tradisjonelt preget takvinduer og gamle tegl på taket.

Sørlandshus trenger absolutt ikke være hvite. Selv om jordfargekombinasjoner mest forbindes med sveitserstilen var faktisk de aller færreste hus hvite.

Oker var en mye brukt farge

Boliger skal i hovedsak være hvite. Rød bakside kan gjerne brukes.

Garasjer, naust, uthus etc skal være røde eller oker. Det tillates kontrast med hvite hjørnekasser, vinduer, søyler, vindski etc. («dukkehus stil»)

Hagestue i «dukkehus» stil (og noe «Victorian» inspirert)

Hagestue i «dukkehus» stil (og noe «Victorian» inspirert)

Skal man ha det mer tradisjonelt brukes mer ensfarget uttrykk.

Nyere sjøboder i tradisjonell stil. Legg merke til grunnmur i naturstein.

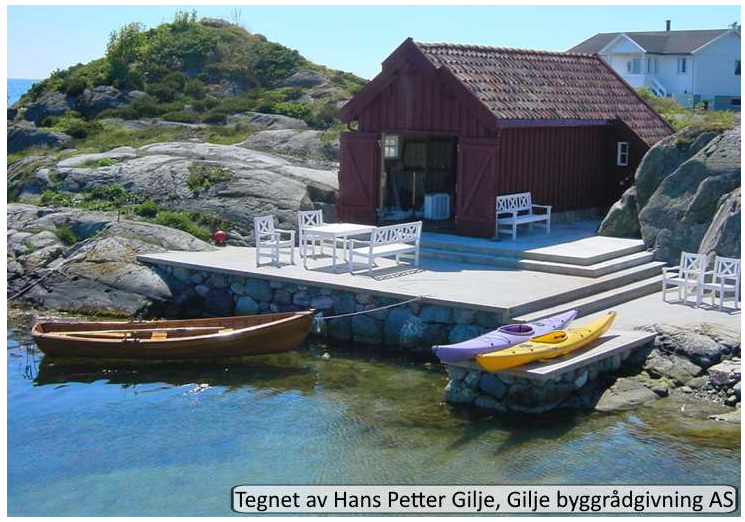

Eksempler på nye boder bygget i tradisjonell sørlandsstil. Dempet fargebruk. Dette gjelder også innvendig hvor kraftig bindingsverk er benyttet. Legg merke til brygge som kunne vært en forstøtingsmur med naturlige stein i varierende form og størrelse.

Næringsdeler kan være rød, oker eller hvit.

Hovedadkomstdør skal normalt ha en farge så den er markert.

Sekundærdører skal ha en annen farge enn hoveddør. Gjerne samme som veggen den står i.

I evt. betongvegg der dør/port ikke skal stikke seg frem kan det være sort eller grå. Garasjeporter skal være oker, hvit, sort eller rød.

Takstein skal være røde. Sort takstein tillates også. Grå betongstein bør unngås. Hovedsakelig matt overflate. Belegg og glasur kan vurderes dersom det er gjennomtenkt bruk.

Annet

Skilting

Gateskilt og husnummer langs en gate gis gjerne en helhetlig og tradisjonell utforming.

Beplantning/ landskap

Frukttrær kan svært gjerne inngå i beplantning av området og eiendommer. Duftsyring og bøkehekk kan anbefales i en viss utstrekning. Hekker (spesielt tuja) skal i størst mulig grad unngås-spesielt mot vei. Bruk heller staktittgjerder for å ramme inn en eiendom. Grunne grøfter med plen foretrekkes mot vei. (se bilde nr 2)

Veileder er utarbeidet av

Hans Petter Gilje

Gilje BYGGRÅDGIVNING

EIENDOMSUTVIKLING · ARKITEKTUR

PLAN, BYGGESAK · JURIDISK BISTAND

AVLØPSTEKNIKK · BYGGETEKNIKK · GEOTEKNIKK

www.giljebyggrådgivning.no | 911 747 58

Her er foreløpig planlagte illustrasjoner for Homborsund Nærmiljøsenter.

Tegnet av Hans Petter Gilje og Torstein Vehusheia. Rendret av XR visuell Kommunikasjon.

Tegnet av Hans Petter Gilje og Torstein Vehusheia. Rendret av XR visuell Kommunikasjon.